

Orlová – Komunitní centrum, Konverzace

Bc. Martina Formánková – diplomantka

Vedoucí práce – Ing. arch. Boris Redčenkov

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Thákurova 9, 166 34 Praha 6

Ústav nauky o budovách 15118

Školní rok: 2020/2021 LZS

Oponentský posudek

Diplomová práce na téma Orlová je příběhem o úspěchu a pádu města, což je univerzální téma dějin. Specifikem měst, která mají svůj vzestup a pád spjat s průmyslem, je to, že se celý proces odehrává během jednoho století. Dalo by se říct, že se vejde do jednoho lidského života. V práci Martiny Formánkové je příběh vzestupu a pádu podán velice přesvědčivou analýzou, která nám podává srozumitelný obraz města. A díky stručně popsané historii s velice precizní interpretací dat získáváme vedle obrazu také představu o dnešních nemocech města. Chtěl bych analytickou část diplomové práce uvést jako příklad skvěle zpracované rešerše města, která by se na urbanistických školách mohla učit skoro jako samostatný předmět s názvem Srozumitelná interpretace velkých dat. Oceňuji zde fakt, že se autorka nepouští do tvorby vlastních anket, ale „soft“ informace přebírá z veřejně dostupných zdrojů, ze strategického plánu města. Vyvarovala se tak chyby, kterou dnes vidíme kolem sebe často, kdy architekti očekávají řešení problémů od prostého dotazníku.

Problém Orlové je velmi dobře popsán – město za zenitem, kde jsou největšími zaměstnavateli samospráva a zdravotnické služby, nezaměstnanost je tak řešena prací placenou z veřejných prostředků. Je to neudržitelný model, který se jednou vyčerpá. Tam, kde je problém s drogami, začneme s rekonstrukcí K-centra a drogově závislí se mohou vrátit na ulici. Problém s menšinami řešíme tak, že jim otevřeme cestu ke vzniku ghetta.

Problémy Orlové, jak je popisuje diplomantka, jsou velké. Velké problémy umí architekti řešit malými i velkými vstupy. Jsme rád, že autorka zvolila cestu velkého počínu, kde je řešením namísto série drobných intervencí jedno silné gesto, jedno komunitní centrum, jedno koncentrované místo, kde bude možné trávit volný čas, vzdělávat se a vzdalovat se kriminalitě a drogám. Oceňuji také, že se diplomantka nesnaží o řešení všech problémů, ale nabízí strukturu architektonického počínu, do kterého jsou řešení možná začlenit. Umístění nové zářící budovy – jakéhosi skleníku komunity – povede ke vzniku nové identity města a k posílení sebevědomí. Pro úspěšnou změnu je nutné tyto skvěle navržené prostory naplnit životem, jehož cílem nebude rekvalifikace dělnických dětí na montéry nových vozů v továrně Hyundai a po dvaceti let budou ve stejné situaci jako jejich rodiče dnes. Je nutné zajistit rekvalifikaci na celou škálu profesí, které se uplatní v sektorech budoucnosti, především ve službách s vysokou přidanou hodnotou.

Otázka, co v tomto může architektura udělat, je v práci Martiny Formánkové jednoznačně zodpovězena. Architektura má přinést nejvyšší standard prostor a obraz budoucnosti. Zdaleka se nemusí jednat o novou galerii směřující k Bilbao efektu, ale stačí aby to bylo komunitní centrum založené na prostorové velkorysosti, se kterou se dnes setkáváme pouze v shopping centrech. Zde

bych se diplomantky v rámci diskuze dotázal, jestli navrhované komunitní centrum považuje nákupní centrum za svou konkurenci?

Architektonický vtíp v návrhu lze porovnat se soudobými nově budovanými autosalony a servisny značky Volvo – jako kolemjdoucího mě bude budova lákat, bude mě hnát zvědavost a budu chtít zjistit, jestli je tam i místo pro mě, „jestli mě nevyhodí“. Jsem si jistý, že by si místní k navrženému velkorysému prostoru vybudovali pozitivní vztah. Diplomová práce představuje skvělou vizitku naší profese a jsem jsi jistý, že realizace tohoto skvostu by Orlové pomohla více než rekonstrukce desítky malých komunitních center v okolí. Jednoznačnost a prostorová volnost, se kterou diplomantka pracuje v základu svého návrhu, je odpovědí na nejistotu, nízké sebevědomí a nedůvěru sociálně vyloučených komunit. Architektura zde má být velkorysá a kvalitní.

Autorka sociálně vyloučeným nabízí dokonce exkluzivní architekturu, která je vstupenkou do lepšího života. Dispozicím a půdorysnému řešení věřím stejně jako kvalitě celého návrhu a s ohledem na (i pro mě překvapující) vytvoření nové typologie velkorysého komunitního centra navrhuji známku A+.

V Praze dne 29. 1. 2021

Igor Kovačević

